

Wpływ ochrony strefowej na zmiany liczebności i wzrost efektywności lęgów orła bielika

Tadeusz Mizera

Katedra Zoologii Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Ochrona strefowa gniazd orła bielika została wprowadzona zarządzeniem ówczesnego Ministra Leśnictwa i PD z dnia 30.12.1983 r. Po raz pierwszy do krajowego ustawodawstwa wprowadzono pojęcie "ochrony stanowiska". Ochrona polegała na zakazie dokonywania wszelkich istotnych zmian na terenie w promieniu do 200 m gniazda oraz w okresie od 1 lutego do 31 lipca w obszarze do 500 m. Wcześniej lokalne zarządzenia wydali dyrektorzy OZLP w Szczecinie (1969), Olsztynie (1970), Szczecinku (1975), Białymstoku (1980) i Lublinie (1981). W dniu 21 lipca 1981 ówczesny Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych na wniosek Stacji Ornitologicznej PAN wydał zarządzenie wprowadzające na terenie całego kraju 200 metrowe strefy ochronne wokół gniazd bielików, orłów przednich i rybołów. Zarządzenie to zakazywało prowadzenia wszelkich prac w strefach w ciągu całego roku, dodatkowo - w okresie od 1 lutego do 31 lipca - obowiązywał zakaz wstępu i wycinania drzew w promieniu 1 km od gniazda. Przepisy wprowadzone w 1984 r. stopniowo zostały wdrażane do praktyki i na stałe zadomowiły się w krajowym ustawodawstwie. Kolejne modyfikacje wprowadzono zarządzeniami Ministrów w 1995, 2001, 2004, 2011 aż po obowiązujące obecnie z 2016 roku. Ważna zmiana dotyczyła zmiany terminu obowiązywania zakazu wykonywania prac od 1 stycznia. Wdrożenie ochrony strefowej spowodowało bardzo silny wzrost liczby par lęgowych bielika. W latach 1980. gniazdowało około 100-120 par; w 2000 r. 500 par. Obecnie KOO szacuje populację lęgową na około 1500 par. Spośród wszystkich gatunków ptaków objętych ochroną strefową dobry stan populacji sprawił, iż bielika skreślono z Polskiej Czerwonej Listy Ptaków (2020).